

Från arbetskraft till "illegal immigrant"

-en kritisk diskursanalys av EU:s migrationspolitik

Lisen Kjellberg

Avdelningen för mänskliga rättigheter

Historiska institutionen

Kurskod: MRSk30

VT-terminen 2014

Handledare: Olof Beckman & Christopher Collstedt

Abstract

This thesis aims to examine the European Union's policy regarding immigration to the EU from third part states, with the main purpose to highlight the reformations that have taken place since the late 50's.

Through an critical discourse analysis as a method, the thesis concludes that EU's present-day restrictive migration policy has had substantial influence on how we interpret the concept of immigrants. The method attempts to uncover different underlying patterns in the Union's treaties, communications and documents, that have affected the phenomena of illegal immigration and transformed what were earlier legal labor immigrants to, what EU refers to, as the "illegal immigrants". This thesis adopts a social constructivist perspective.

Three different theories are used to describe the underlying factors which are to be found in each paper formed by the Union; realism, critical security studies and finally pluralism. The thesis also intends to promote a solution for a future theory, which is the latter, to reach an improved cooperation between the member states.

Keywords illegal immigrants, immigration, EU, migration-policies, security policies
Nyckelord illegala immigranter, immigration, EU, migrationspolitik, säkerhetspolitik

Innehållsförteckning

Abstract	2
Innehållsförteckning	3
1. Inledning	4
1.1 Syfte och frågeställningar	5
1.2 Disposition	6
1.3 Begränsningar	6
2. Bakgrund och tidigare forskning	7
Migration i Europa efter år 1945.....	7
Migration under 70- och 80-talet.....	8
Migration i Europa under 90-talet.....	9
EU:s nuvarande migrationspolitik.....	10
3. Metod	12
3.1 Material.....	13
3.1.1 Primärmaterial	13
3.2 Källkritik	13
4. Teori	15
4.1 Realism.....	15
4.2 Critical security Studies.....	16
4.3 Pluralism	18
5. Analys	19
5.1 Treaty of Rome	19
5.2 Action Programme for Migrant Workers and Members of their Families	21
5.3 Communication from the Commission on Policy priorities in the fight against immigration of third-country nationals	23
5.4 The Stockholm programme.....	25
6. Slutsatser och diskussion	27
6.1 Konstruktionsprocessen.....	27
6.2 Pluralism som en framtidsteori.....	28
7. Litteraturlista	29
7.1 Böcker	29
7.2 Artiklar.....	29
7.3 EU-dokument	30
7.4 Internetkällor:	31
7.5. Statistik:	31

1. Inledning

Kampen mot illegal immigration är en av Europeiska Unionens högsta prioritet. Dramatiska åtgärder har det senaste decenniet implementerats i form av striktare gränskontroller, vilket i sin tur har lett till att migranterna väljer farligare vägar in till Europa. Varje månad uppmärksammas de fruktansvärda öden migranterna möts av när de exempelvis tar risken att ta vägen över Medelhavet. EU:s restriktiva migrationspolicyer får förödande konsekvenser för många av de som inte har någon möjlighet att immigrera på ett lagligt sätt. Internationella lagar fastslår asylrätten men ändå förblir så många kvar i ett tredje land eller nekas inträde för att få sin ansökan prövad. Frågan blir huruvida EU legitimt kan hindra flyktingar eller andra lyckosökare att passera gränsen till Europa?

”Fästningen Europa” har numera blivit ett välbekant begrepp som syftar till de murar som omringar samtliga medlemsstater. Dessa murar har inte alltid funnits där, de har vuxit fram till följd av ett större samarbete inom EU. Den fria rörligheten som öppnade gränserna inom Europa, som också skapade EU-medborgare, innebar högre murar för resten av världens befolkning att nå EU.

Strävan mot en reglerad migration är ingen nytt fenomen men har förklarats och hänvisats till olika anledningar under historiens gång. Numera ligger fokus på att förhindra ”illegala immigranter”. Det intressanta blir vad som ligger bakom de fördrag och dokument EU skapat för att stoppa dessa och vem den ”illegala immigranten egentligen är?

1.1 Syfte och frågeställningar

Uppsatsen ämnar analysera EU:s immigrations- och asylpolitik, med fokus på den så kallade kampen mot den olagliga invandringen, och att försöka urskilja bakomliggande diskurser. Syftet är att få en förståelse över vilka samband EU:s samarbete och den illegala immigrationen har utvecklat, samt att belysa de konsekvenser som dessa har orsakat på synen av immigranter. Diskursanalysen är avsedd att uppföljas ur ett socialkonstruktivistiskt perspektiv, då uppsatsens tes är följande; "EU har transformerat de som tidigare utgjorde de vanliga lagliga immigranterna till att bli olagliga eller asylsökande genom en konstruktionsprocess."

Den övergripande frågeställningen är:

- *Vilka olika diskurser går att urskilja i EU:s immigrations- och asylpolitik sedan fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen?*

Övriga frågeställningar som uppsatsen syftar till att besvara är:

- *Vad är har format den "olagliga immigrationen"?*
- *Vem är "den olagliga immigranten, egentligen"?*

1.2 Disposition

För att få en förståelse över framväxten av EU:s striktare immigrationspolitik ges inledningsvis en historisk överblick och läsaren introduceras till EU:s utveckling av en gemensam europeisk immigrations- och asylpolitik. Därefter presenteras de teorier som användes i uppsatsens analys- och slutsatsdelar, för att förklara de bakomliggande diskurser som reflekteras i EU:s dokument. I analysen undersöks sedan fyra av EU:s framställda texter, från olika tidsepoker och i kronologisk ordning. Den avslutande delen består av slutsatser och diskussion. Där kopplas den tredje teorin in –pluralism, som en alternativ lösning på framtidens immigrationspolitik.

1.3 Begränsningar

Då syftet med uppsatsen är att utreda vilka diskurser som går att skönja av EU:s immigrations- och asylpolitik har valet av metod passat utomordentligt. Avsikten är att svara på hur illegal immigration som fenomen utvecklats genom maktförhållanden, snarare än att utvärdera betydelsen av begreppet. Dock hade en begreppsanalys av ”illegal immigrant” varit intressant för en vidare undersökning och fördjupning. Andra begrepp som till exempel vad EU menar med frihet, säkerhet och trygghet hade också varit av relevans i en begreppsanalys. En sådan analys hade emellertid skiftat fokus från uppsatsens grundläggande intention. Dock ges plats för en beskrivning av ”säkerhet” utifrån den kritiska diskursanalysen eftersom detta begrepp är av stor betydelse i exempelvis Stockholmsprogrammets makt-diskurs.

2. Bakgrund och tidigare forskning

I jakt på att förbättra sin eller sin familjs tillvaro har människor sedan begynnelsens tid migrerat. Orsakerna till migration har varierat men i egenskap av rationell varelse skall människan ständigt söka maximera sitt välstånd för ett rikare liv. Migration har således varit en del av den mänskliga historien sedan urminnes tid och migration är ett fenomen som har funnits under alla tidsepoker under historiens gång. Dock är det inte förrän efter 1945 och inte minst sedan mitten på 80-talet som omfånget av migrationen ökat rejält.¹ Framförallt är det antalet migranter som blivit högre än tidigare, då migrationen sett i förhållande till världens befolkning trots detta inte är högre än under andra perioder i historien.² Man kan således se migration som ett naturligt fenomen och det är även med utgångspunkt från detta möjligt att påstå att det är ett fenomen som ej går att rubba.

Att röra sig fritt är med andra ord av naturlig karaktär men är något som framväxten av den moderna statsstaten och satt stopp för. Dagens migrationspolitik är präglad av övervakade gränser, statliga och överstatliga intressen och inte minst en strävan mot kontroll och makt.

Migration i Europa efter år 1945

Efter andra världskriget slut började välfärdsstater att växa fram i Europa, i takt med att ekonomin återigen började växa och folk fick det bättre och bättre. För att klara att möta efterfrågan i produktionskapacitet som uppstod togs på flera håll i Europa gästarbetare in för att företagen skulle klara av att hålla uppe takten.³ Exempelvis tog Sverige under denna tid in många gästarbetare från Finland och Tyskland från Turkiet.⁴ Ofta var arbetslösheten under denna tid låg och många gästarbetare tog de jobb som många inhemska arbetare ratade, vilket

---

¹ S. Castles & M.J. Miller, *The Age of Migration: International Population Movements in the Modern World*, 2003, s.3.

² *Communication from the Commission to the Council and the European Parliament - The Global Approach to Migration one year on: Towards a comprehensive European migration policy*, COM(2006)735 final http://ec.europa.eu/development/icenter/repository/COMM_PDF_COM_2006_0735_F_EN_ACTE.pdf

³ A. Nadig, "Human Smuggling, National Security, and Refugee Protection", i *Journal of Refugee Studies* Vol. 15, No 1, 2002, s. 3-4. <http://jrs.oxfordjournals.org/content/15/1/1.full.pdf+html>

⁴ Country profile, "Sweden", i *Focus Migration*, No. 18, Dec 2009. <http://focus-migration.hwwi.de/Sweden.6245.0.html?&L=1>

⁵ Country profile, "Germany", i *Focus Migration*, No. 1, May 2007. http://focus-migration.hwwi.de/uploads/tx_wilpubdb/CP01_Germany_v2.pdf

gjorde att fackliga organisationer och den allmänna opinionen brydde sig föga om migrationsfrågan.⁶

Det var således rätten till fri rörlighet för gästarbetare som stod i centrum när en gemensam migrationspolitik med fri rörlighet inom Europa påbörjades år 1957, då det initiala Romfördraget presenterade idén. Syftet med Rom-avtalet, i och med vilken den Europeiska Gemenskapen fastlades, var blanda annat att gynna medlemsstaternas samarbete i stävan mot en gemensam marknad för arbete.⁷

Migration under 70- och 80-talet

Under 70-talet så möttes Europa dock av hårdare tider där tillväxttakten i ekonomierna i Europa mattades av kombinerat med den så kallade oljekrisen som slog till 1973.⁸ I och med denna ekonomiska nedgång togs färre gästarbetare in för att undvika ytterligare utgifter i statskassorna. Dock såg man egentligen inga effekter på att man försökte minska invandringen, då gästarbetarna som hade kommit till landet stannade och immigrationen trots allt fortsatte att öka, inte minst på grund av att anhöriginvandringen fortsatte.⁹ Därtill innebar de plötsligt strängare migrationsgrunderna att många gästarbetare kände sig tvingade att stanna för då de upplevde att en eventuell hemresa skulle äventyra deras chanser att åter få arbete i värdlandet.¹⁰

Inte förrän i mitten på 80-talet började situationen i europeisk migrationspolitik att förändras i och med upprättandet av Schengenavtalet 1985. Schengenavtalet syftade till att genom slopade gränskontroller mellan de undertecknande länderna återigen underlätta för människor att röra sig över gränserna.¹¹ I och med slopandet av interna gränser inom Schengenområdet, ökade även trycket på Schengenområdets externa gräns då incitamenten för att ta sig in i området ökade. Men andra ord så börjar det vid skiftet mellan 1980 och 1990-talet det som kom att kallas fästning Europa att byggas upp. Inte minst genom avtalets korrigeringar från

---

⁶ R. Hansen, "Migration to Europe since 1945: Its History and its Lessons", *The Political Quarterly Publishing Co. Ltd*, 2003, s. 28. http://homes.chass.utoronto.ca/~rhansen/Articles_files/20031.pdf

⁷ D. Bigo, "Immigration controls and free movement in Europe," i *ICRC*, Volume 91, No. 875, s. 579. Sept 2009. <http://www.icrc.org/eng/assets/files/other/irrc-875-bigo.pdf>

⁸ R. Hansen, 2003, s. 25.

⁹ A. Nadig, 2002, s. 3-4.

¹⁰ R. Hansen, 2003, s 25.

¹¹ Europeiska kommissionen, *Schengenavtalet gör det lättare att röra sig i Europa*, Pressmeddelanden. Senast uppdaterad 2011-12-22. http://ec.europa.eu/finland/news/press/101/10856_sv.htm

1995 genom vilka de inre passkontrollerna slopades helt och en så kallad gemensam yttre gräns upprättades.¹²

Paradoxalt nog blev den fria rörelsen inom EU en början på ett hårdare skal att ta sig igenom för tredjelandsmedborgare. Medan det blev allt lättare att förflytta sig inom EU, genom den fria rörelsens införande, byggdes muren med allt hårdare gränser utåt sett. En idé som under 80-talet intensifierades och kom att omfatta även säkerhetsfrågor.

För de flyktingar som invandrade till Schengenområdet kom en stor andel från det sovjetkontrollerade östblocket. Fram till 1989 var det således en del av en ideologisk kamp mellan öst och väst i Europa, och flyktingar som kom ifrån Östeuropa välkomnades till Västeuropa av ideologiska skäl, då de med västs ögon flydde från det hemska tyranniet och därmed kvalificerade sig som välkomna hit.¹³

Migration i Europa under 90-talet

När Berlinmuren föll 1989 och öst- och västblocket upplöstes blev de politiska ledarna i flera länder oroliga över en kommande invandringsvåg och varnade aktivt för denna. Den stora invandringsvågen uteblev, utan kom istället med mycket mindre kraft än i den utsträckningen som de politiska ledarna i flera EU-länder varnat för. Däremot så blev det på flera ställen runt om i Europa en mindre invandringsvåg, som ofta fick skulden för de sociala problem som fanns i ett land under denna tid. Detta gjorde att flera länder i Europa införde en mer restriktiv invandringspolitik.¹⁴

Under 90-talet gick det att se ytterligare en effekt av att det blivit svårare att ta sin in i EU då det blev allt vanligare att asylsökande inte hade någon identifikation med sig. Detta då frånvaro av ID-handling medförde att de inte kunde spåras och då heller inte skickas tillbaka till sina hemländer då de nekats exempelvis asyl. 80 % av de som inte beviljades asyl i Europa kunde inte skickas tillbaka till sitt hemland eftersom att det inte fanns någon identifikation

---

¹² Europa: Summaries of EU legislation, *The Schengen area and cooperation*, Senast uppdaterad 2009-08-03. http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_asylum_immigration/133020_en.htm

¹³ A. Nadig, 2002, s. 5.

¹⁴ A. Nadig, 2002, s. 3-4.

som så var de skulle skickas. Som följd förblev de kvar i vederbörande land och kategoriserades av EU som illegala invandrare och papperslösa.

Ett vidare steg för att minska invandringen till Europa togs i samband med konferensen i Prag 1997 (Conference of Ministers on the Prevention of Illegal Migration). Pragkonferensen syftade till att underlätta för EU-länder att komma åt invandringen. Detta skulle ske dels genom ett samarbete kallat Europol, som skulle göra att det lättare att sätta dit människosmugglare. Och dels genom "Eurodac" som var ett utbytesprogram där man bytta ut fingeravtryck för asylsökande så att asylsökande inte skulle kunna söka asyl i flera länder och ha flera asylsökningar i olika EU-länder samtidigt.¹⁵

Man gjorde det även svårare att ta sig in i Europa från första början genom införandet av så kallade pre-boarding check, dvs. att passagerare var tvungna att vara berättigade inträde till tilltänkt EU-land redan när den var i det landet den åkte ifrån. Alla dessa saker gjorde att det blev tuffare för invandrare att ta sig in i Europa.

EU:s nuvarande migrationspolitik

När den fria rörligheten inom Europa fullt infördes 2004 genom Europaparlamentets och rådets direktiv underlättades kraven på EU-medborgaren att hävda sina motiv till att immigrera till ett annat EU-land. En konsekvens av detta direktiv visade sig dock i striktare gemensamma gränser till EU och ett hårdare skal utåt sett, för att undvika immigration från ett tredjepartsland från första början.

EU:s högsta prioritet som union är trots allt samarbetet medlemsstaterna emellan och därför har den fria rörligheten gynnat EU-medborgarna men missgynnat övriga immigranter att på ett lagligt sätt ta sig innanför de allt högre murarna in till EU:s territorium. Åtgärder som gränsövervakning och fler och fler tillkomna policy-dokument har införts angående illegala immigranter såsom de själva uttrycker sig när de talar om dem som väljer att trotsa EU:s lagar och immigrera till Europa. För många av dessa immigranter har dessa extrema åtgärder bidragit till förödande konsekvenser då de olagliga vägarna in till EU blir allt farligare i takt

---

¹⁵ Communication from the Commission to the Council and the European Parliament –on a Common Policy on Illegal Immigration, COM(2001)672 final. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52001DC0672>

med att de lagliga vägarna stängs en efter en. Dödsantalet har exempelvis ökat avsevärt vid den Europeiska sjövägs-gränsen sedan 1993, då det var 62st dokumenterade dödsfall. År 2009 påträffades 1418 st dödsfall vid gränsen.¹⁶

Thomas Spijkeboer, professor i migrationslagar, hävdar att dessa ökande siffror är en manifestation av EU:s striktare migrationspolitik.¹⁷ Spijkeboer argumenterar vidare för att den restriktiva migrationspolitiken inte haft den någon inverkan på antalet migranter, utan att den snarare har lett till att migranterna skiftar sina resvägar och att dessa blir farligare ju fler åtgärder som tillsätts, vilket i sin tur leder till det eskalerande antalet döda migranter.¹⁸ Den europeiska migrationspolitiken har dessutom låtit omvärlden få ta hand om de tragiska påföljderna då migranterna ofta omkommer på icke-europeisk mark, det vill säga innan de ens kommit fram till den europeiska gränsen.¹⁹ På detta vis går det att ana ett stort mörkertal av omkomna migranter. Media och NGO:er har på sistone uppmärksammat flera fall då flera medlemsländers gränsövervakning dessutom tagit lagen i sina egna händer och genomfört så kallade push-backs vid gränserna.²⁰ Att inte tillåta flyktingar att söka om asyl i ett EU-land strider mot asylrätten som finns både i FN:s flyktingkonvention och i EU-regler. Under Europeiska rådets möte i Tammerfors 1999 kom samtliga medlemsstater överens om att de tillsammans skulle bilda ett enhetligt asylsystem som kom att kallas Common European Asylum System, "CEAS". Detta med syftet om att skapa ett likartat mottagande, ansvar och behandling av asylsökande i alla EU-länder som sedan skulle bidra till mer lika villkor för asylsökande och således ett rättssäkrare, effektivare och främjat samarbete inom den Europeiska Unionen. Målet med detta gemensamma asylsystem är att ett område med frihet, säkerhet och rättvisa skall kunna skapas inom Europa.²¹ Det är sedan med hänvisande till just frihet, säkerhet och rättvisa som möjligheterna att immigrera till Europa minskar.

---

¹⁶ United, Amsterdam 2012, <http://www.unitedagainstracism.org/pdfs/listofdeaths.pdf>

¹⁷ T. Spijkeboer, "Stretching the limits. European maritime border control policies and international law", I *European Journal of Migration and Law* 9, 2007, s. 388.

http://www.academia.edu/183103/Stretching_the_Limits_European_Maritime_Border_Control_Policies_and_International_Law

¹⁸ Ibid. s. 389-390.

¹⁹ Ibid. s. 412.

²⁰ Amnesty International, *Grekland: Stoppa olagliga "pushbacks" av flyktingar och migranter*, pub. 2014-04-29. http://www.mynewsdesk.com/se/amnesty_international_svenska_sektionen/news/grekland-stoppa-olagliga-pushbacks-av-flyktingar-och-migranter-83293

²¹ Europeiska Kommissionens "Common European Asylum System" (CEAS) http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/asylum/index_en.htm

3. Metod

För att på ett riktigt sätt belysa hur synen på migration och migrationspolitik inom EU förändrats genom åren samt hur denna korrelerar med de olika tidsepokenas syn på olika frågor är valet av metod av stor vikt.

Den grundläggande metod som använts för denna uppsats består av en kvalitativ textanalys av en rad relevanta EU-dokument berörande immigration och asyl inom EU. Eftersom jag har till avsikt att ta reda på vilka bakomliggande resonemang EU:s politik har kring dessa ämnen har jag valt typen kritisk diskursanalys. Denna metod hjälper mig att finna de mönster som har varit till grund till uppkomsten av olika policyer samt skapandet av den ”illegala immigranten”. För att undvika att reproducera den ovan nämnda termen refererar uppsatsen snarare till olaglig migration som samhällsfenomen, då migranten i sig inte är olaglig utan dennes handling, som påverkats och växt fram genom olika maktförhållanden. Därför används citationstecken de gånger begreppet förklaras utifrån EU:s dokument.

Den kritiska diskursanalysen förklarar hur illegal immigration kommer till uttryck i EU:s texter och varför, det vill säga produktionen av texten i förhållande till kontexten. Vilka maktstrukturer som existerat under varje tillkommit dokument jag valt att analysera De åtgärder som EU presenterar i deras dokument för att reglera migration och motverka olaglig immigration försöker jag i analysen spegla mot de statsvetenskapliga teorier som jag valt att använda mig av; realism, critical security studies(CSS) och pluralism.

För att redogöra analysen på ett tydligt sätt för läsaren har jag separerat de olika valda EU-dokumenterna och det har således inneburit fyra olika analyser. Jag har använt mig av samma kritiska diskursanalys men varje dokument har sin egen präglning och därigenom tagit olika former och inriktningar.

3.1 Material

Som litterär grund till denna uppsats kommer officiella EU-dokument till stor del användas som material. EU-dokumenterna som används är valda på ett sådant sätt att de kan anses spegla en typ av diskurs som kan anses vara typisk för gällande tidsepok.

3.1.1 Primärmaterial

Det första EU-dokumentet som analyseras är *The Treaty of Rome* från 1957 som speglar de intressen som fanns under grundandet av den Europeiska Gemenskapen. För att fånga transformationen av legala immigranter till att komma att bli illegala i EU:s ögon har jag också valt att analysera ett EU-dokument från 70-talet som rör arbetskraftsinvandrare och deras anhöriga: *Action Programme for Migrant Workers and Members of their Families*. För att vidare utreda hur migrationspolitiken har tagits i form använder jag mig av *Communication from the Commission on Policy priorities in the fight against immigration of third-country nationals från 2006*. EU:s senaste riktlinjer för hur den gemensamma immigrations- och asylpolitiken ska tas an formulerades i det så kallade *Stockholmsprogrammet*, ett fem-års program från mötet i Stockholm 1999. Det är det senaste dokument som avspeglar den nutida synen på illegal immigration. Detta dokument är av stor vikt i uppsatsens analys då dess huvudsakliga mål är att befästa frihet, säkerhet och rättvisa inom EU. Dessa mål kommer att få en avgörande roll i min analys om hur EU transformerat den ”illegala immigranten”.

Alla ovan nämnda dokument går att finna på EU-kommissionens hemsida och då vissa endast är tillgängliga på engelska har jag valt att använda samtliga engelska versioner samt för att undvika språkförvirring.

3.2 Källkritik

Vid användandet av ovan givna EU-dokument har jag haft i beaktande att dessa i sig är skapta av de tankegångar som existerat för just de olika dokumentens tid. Eftersom uppsatsens metod består av att just fånga dessa tankegångar för att rama in de olika diskurserna, har dock detta

enbart varit till uppsatsens fördel. Problematiken ligger snarare i begränsningen i att nå de mest relevanta EU-dokumenterna som skapats angående illegal immigration. De som uppsatsen har nyttjat är alla officiella handlingar och troligtvis finns sekretess-stämplade dokument med ännu intressantare agendor.

4. Teori

Utifrån de tre redan välkända teorierna *realism*, *critical security studies* och *pluralism* kommer jag att finna olika resonemang i EU:s dokument angående kampen mot illegal immigration. Dessa tre skilda teorier syftar till att förstå relationen mellan staten och immigration. Nedan beskrivs de olika teorierna som jag kommer att använda.

4.1 Realism

Realism grundar sig på antagandet att det saknas en central auktoritet i världen. Istället anses varje stat vara suverän och helt fristående från andra stater. Således är det staten som är huvudaktören i ett system där allt utanför denna stat, såsom händelser i andra stater, endast spelar roll om det påverkar statens framtida fortlevnad. Eftersom staten anses vara det högsta organet har den också all makt att fatta egna beslut om olika angelägenheter, med vilka andra stater inte anses ha någon rätt att befatta sig med.^{22, 23}

Förutom att denna teori har som grund att stater är suveräna utgår realism även ifrån att stater också är rationella. Därmed antas att staten alltid fattar de beslut som bäst tillvaratar statens intressen, inte sällan syftande på statens fortsatta överlevnad.²⁴ Därtill antas även att dessa beslut även representerar den kollektiva viljan hos statens medborgare.²⁵

Realismen är en objektiv teori, som menar att alla staters högsta mål är att upprätthålla nationell säkerhet och att detta är en förutsättning för det civila samhället att utvecklas. Eftersom staten, enligt denna uppfattning, är av högst auktoritet så finns det ingen annan än sig själva, staten, att vända sig till i strävan mot att uppnå de nationella säkerhetsmålen som

---

²² A. Nadig, 2002, s. 12-15.

²³ A. M. Slaughter & M. Planck, *International Relations, Principal Theories*, Encyclopedia of Public International Law, Oxford University Press, 2011, stycke A.

²⁴ C. Weber, *International Relations Theory: a critical introduction*, Routledge, 2006, s.14.

²⁵ A. Nadig, 2002, s. 12-15.

staten har i strävan efter sin egen fortlevnad.²⁶ Enligt realism fyller organisationer i samhället således snarare funktionen av att legitimera staten, men ses inte som aktörer som har möjlighet att påverka staten. Organisationer som EU, FN och Nato blir således enligt realismen inte något mer än ett medel för staten att uppnå dess egna intressen.^{27,28}

Realism handlar mycket om att bevara ett tillstånd som redan finns i staten och det vill innebära att förändringar, som i realismens ögon hotar staten, kan rättfärdigat undvikas med hjälp av argumentet att en stats goda tillstånd kommer att upphöra genom dessa förändringar.²⁹ Migration upplevs utifrån detta perspektiv som ett säkerhetsproblem och förhindras därigenom helt berättigat enligt staten. Åtgärder som tas för att vidmakthålla den nationella säkerheten vid detta hot som invandringen då utgör, blir således att förhindra immigration genom skyddande av nationens territoriums gränser och bygga upp en mur mot omvärlden.³⁰

4.2 Critical security Studies

Medan realismen utgår från att staten är den centrala enheten i världspolitiken och att bevarandet av säkerheten i denna i alla lägen har högsta prioritet, är teoriinriktningen ”critical security studies” snarare mer inriktat mot hur makten är fördelad i samhället.³¹ Makten utgår enligt critical security studies från folket och staten är närmast ett medel för folket att uppnå de för folket viktiga mål.³² Staten ses i critical security studies som en socialt konstruerad institution som är ett uttryck av sociala krafter och integrationer.

Staten motsvarar således inte ett mål i sig, utan snarare ett medel och följaktligen ses även nationell säkerhet som en social konstruktion och därmed också som politiskt styrd av folket. Detta argument förstärks ytterligare av det faktum att det inte finns några objektiva instrument att mäta säkerhet på, på grund av att detta varierar mellan olika stater såsom mellan olika samhällen.³³

---

²⁶ Slaughter & Planck, 2011, stycke A.

²⁷ A. Nadig, 2002 s. 12-15.

²⁸ C. Weber, 2006, s.14.

²⁹ Ibid.

³⁰ A. Nadig, 2002, s. 12-15.

³¹ Ibid, s. 16-17.

³² Columba Peoples & N. Vaughan-Williams, *Critical Security Studies – An introduction*, Routledge, 2010, s. 23.

³³ A. Nadig, 2002, s.16-17.

Det är individerna i ett samhälle som bygger upp och är källan bakom idéer, normer och värderingar som styr hur människor i stort lever i ett visst samhälle. Denna skillnad i människors olika värderingar och intressen i skilda frågor påverkar hur folk i en stat ser på säkerhet. Kort innebär det att det folket i en stat anser viktigt kommer att avspegla det som de bedömer är värt att skydda och därigenom även vad som kan uppfattas som ett hot. Säkerhet är således någonting som anses relativt och beror således på vem som betraktar en viss situation.³⁴

Den särskilda form som en stat utvecklar menar denna teori beror på hur olika sociala krafter i samhället skapar olika institutioner beroende på vad de har för värdegrund. Till exempel kan försäkringskassan existens förklaras som en sådan följd av Sveriges befolknings intressen. Med detta tankesätt, det vill säga att institutioner skapas underifrån, finns även plats för överstatligt arbete och även för icke-statliga organisationer. Detta eftersom staten inte längre är i fokus utan fokus riktas mot folket som bor i staten. Med andra ord så inkluderas samarbete i den mån det gagnar befolkningen.³⁵

Till skillnad från realism inkluderar critical security studies vid sidan av militära (och till viss mån ekonomiska) hot även en rad andra hot mot nationell säkerhet som kan tänkas uppfattas som hot. Däribland miljömässiga, ekonomiska, politiska och sociala för att nämna några som kan tänkas uppfattas som hotfulla för individer i en stat men inte för staten i sig utifrån realism-teoretisk synvinkel.³⁶

Kopplingen mellan individ och nationell säkerhet innebär även att synen på migration kan skifta mellan olika länder. Inte minst då det enligt critical security studies som tidigare påpekat saknas objektiva sätt att mäta migration och således även ett universellt mått på hur mycket invandring som ett land ”klarar av”. Som ytterligheter på denna skala kan Schweiz och Finland nämnas, där Schweiz befolkning består av över 20 % invandrare medan Finlands endast cirka 1 %.³⁷ Föga förvånande är Finland ett av EU-s mest restriktiva länder när det

---

³⁴ Columba Peoples & N. Vaughan-Williams, 2010, s. 22.

³⁵ A. Nadig, 2002, s. 16-17.

³⁶ Columba Peoples & N. Vaughan-Williams, 2010, s. 23.

³⁷ A. Nadig, 2002, s. 15.

kommer till asyl, vilket även speglar sig i antalet asylansökningar under 2013 som i Finland endast motsvarade 6 % av det antalet asylansökningar som Sverige hade under samma år.³⁸

4.3 Pluralism

Utöver ovan förklarade teori, där det är samhället som utformar staten, menar pluralismen att alla multinationella organisationer som existerar påverkar och är en del av världspolitiken. En stat ses inte som en fixerad enhet utan är snarare sammansatt av olika människor som tävlar mot varandra, det vill säga olika intressegrupper, olika byråkratier och olika företag. Detta gör att staten, tvärtom än utifrån den realistiska teorin, förstås som en komplex enhet, som mycket väl kan ta olika typer av beslut, både bra och dåliga. Nationell säkerhet anses i detta synsätt bara vara en politisk fråga bland många andra. Den stora skillnaden mellan pluralism och de ovan nämna teorier är att denna erbjuder en lösning. Det vill säga att med stöd av pluralism skulle det vara möjligt att frikoppla illegal invandring från nationell säkerhet, och således få bort nationell säkerhet från staters agendor. Detta skulle också kunna leda till att underlätta för framväxten av EU-staters gemensamma migrationssystem.³⁹

---

³⁸ European Commission, *Asylum in the EU*, Eurostat 2014-05-05.
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Asylum_statistics

³⁹ A. Nadig, 2002, s. 18-19.

5. Analys

I genomförandet av en kritisk diskursanalys av EU:s dokument använder jag ovan beskrivna teorier och drar sedan paralleller till EU:s dokument som rör immigration och analyserar texten i dessa i förhållande till de senare tillkomna. Eftersom de olika dokumenten inte bara skiljer sig åt tidsmässigt, utan dessutom har skapats under helt olika sammanhang och diskurser går jag sedan vidare till att peka ut vilka underliggande faktorer som spelar in i hur EU formulerade sig och numera formulerar sig om olaglig invandring samt hur restriktioner kring invandring i EU:s ögon idag legitimt härleds i en anda av bevarandet av frihet, säkerhet och rättvisa.

5.1 Treaty of Rome

Romfördraget undertecknades 1957 av de länder som genom detta fördrag grundade den Europeiska Gemenskapen, det som vi idag känner som EU. Romfördraget skrevs i efterkrigstidens Europa där den ekonomiska återhämtningen efter kriget var i full gång. Den ekonomiska uppgången satte ett finger på många av de handelshinder som förelåg mellan de första medlemsländerna i den Europeiska Gemenskapen och således även var ett hinder för de olika staternas möjligheter att växa ekonomiskt. Med bakgrund i en vetskap om de föreliggande handelshindren, undertecknades Romfördraget innehållande förslag om tullfrihet, fri rörlighet av varor, gemensam marknad av jordbruksprodukter, reglering av stöd till industri och, inte minst, fri rörlighet av arbetare.⁴⁰

Den stora fokuset på underlättandet av handel och därigenom fortsatt ekonomisk tillväxt i Romfördraget visar sig tydligt redan under artikel 2 i fördraget där det går att läsa;

The Community shall have as its task, by establishing a common market and progressively approximating the economic policies of Member States, to promote throughout the Community a harmonious development of economic activities, a continuous and balanced expansion, an increase in stability, an

---

⁴⁰European Economic Community, *Treaty establishing the European Economic Community (TEEC)*, “*The Treaty of Rome*”, 1957. http://ec.europa.eu/archives/emu_history/documents/treaties/rometreaty2.pdf

accelerated raising of the standard of living and closer relations between the States belonging to it.⁴¹

Med utgångspunkt endast från denna artikel ser man tendenser till ett synsätt på världen som grundar sig på realism. Inte bara den tydliga inriktningen på hur gemenskapen skall bidra till ekonomisk tillväxt, utan även på hur den skall leda till ökad stabilitet och närmare samarbete mellan medlemsländerna. Utifrån realistisk teori är detta en naturlig reaktion för stater som känner sig hotade, att gemensamt göra sak för att söka stabilitet och därigenom rusta sig bättre mot andra större hot. I efterkrigstidens Europa stavas dessa nya hot USA och Sovjetunionen som vuxit sig starka efter andra världskriget. Samtidigt fick gamla europeiska stormakter som Frankrike och Storbritannien allt större problem att hålla ihop sina väldiga kolonialimperier och mäta sig med USA och Sovjetunionen.

Vidare kan man i Romfördraget skönja en viss misstänksamhet stater emellan vilket visar sig i den tidiga beskrivning av hur en stat som tjänar på andra länders öppnande men ej öppnar sig själv skall straffas (artikel 8), det stora antalet artiklar som reglerar framtida tullfrihet (artikel 12-37) och hur ekonomiska aggressiva beteenden så som prisdumpning, företagsstöd och riktade skattelättnader skall hanteras (artikel 85-102). Även denna misstänksamhet gentemot andra länder och behovet av att reglera dessa saker så noggrant tyder på att Romfördraget formades med bakgrund av en världsbild grundad på realism.

Inte minst går detta igen när man ser hur migration omtalas och hanteras i Romfördraget. För det första reglerar Romfördraget endast migration av arbetare som skall ha möjlighet att röra sig fritt mellan gemenskapens medlemsländer endast i en handfull artiklar (artikel 3, artikel 48-51). För det andra framgår det att arbetares rätt alltid kan åsidosättas:

...subject to limitations justified on grounds of public policy,
public security or public health...⁴²

Det vill säga att staten äger alltid den slutliga rätten till att bestämma vilka som skall äga rätten att röra sig över deras gräns. Staten behåller därigenom även makten över sitt egna

---

⁴¹ The Treaty of Rome, 1957, Artikel 2.

http://ec.europa.eu/archives/emu_history/documents/treaties/rometreaty2.pdf

⁴² The Treaty of Rome, 1957, Artikel. 48.

lands gränser och staten är således enlig realism inte hotad. Att Romfördraget vilar på en världsbild baserad på realism innebär även att någon annan typ av invandrare än den som regleras i fördraget inte nämns, eftersom de ingående medlemsländerna troligen anser sig besitta den makt som krävs för att kontrollera sina gränser när det kommer till migranter. En makt de inte ansåg sig besitta när det kom till fri rörlighet inom gemenskapen för varor importerade utifrån gemenskapen, varför denna sak reglerades mångdubbelt mer.

5.2 Action Programme for Migrant Workers and Members of their Families

I samband med en ekonomisk tillbakagång i flertalet av medlemsländerna i den europeiska gemenskapen under det tidiga 70-talet förändrades synen på migration. Inte minst gick den förändrade synen att se på de ökande sociala spänningarna och det förändrade politiska klimatet där mer invandringsfientliga krafter gjorde sig hörda.⁴³ Frågan om migration blev därmed politisk och kom att färga Europeiska Gemenskapens arbete med migration för gästarbetare. Ett tydligt exempel på hur Europeiska Gemenskapen påverkades är utformningen av ”*Action Programme for Migrant Workers and Members of their Families*” från 1976.

I fördragets allra första punkter slås fast att syftet med fördraget är att underlätta för individer att utnyttja den rätt till fri rörlighet för att arbeta som de besitter:

...continue and enhance the humanization of freedom of movement for workers provided in Articles 48 to 51 in Treaty establishing the European Economic Community...⁴⁴

De högtravande orden ger vid en första anblick ett intryck av en europeisk gemenskap med stora planer på utökade utbyte mellan länder. Dock får sig denna ansats en törn då tydliga spår från realismens världsåskådning gör sig påmind i dokumentets allra första stycken:

...account should be taken of the policies and conditions peculiar to each Member State and, in particular, of the differing extent and the differing

---

⁴³ A. Nadig, 2002, s. 3.

⁴⁴ The Council of the European Communities, *Council Resolution on an action programme for migrant workers and members of their families*, 1976, punkt 2 (a). [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:31976Y0214\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:31976Y0214(01))

characteristics of the migratory movements and of the numbers and density of the migrant populations...⁴⁵

Genom att slå fast att varje medlemslands speciella situation måste tas hänsyn till stannar den slutgiltiga makten att bestämma över strömmen av gästarbetare hos medlemsländerna. Vidare är färgningen av 70-talets politiska klimat stor. Exempel på sådana färgningar är den stora vikt som dokumentet lägger vid att befästa vikten för god integrering av gästarbetare (punkt 2a(i)), samarbete länder emellan för att underlätta återintegrering när gästarbetaren flyttar hem (punkt 2a(ii)), hjälpa gästarbetare att lära sig språket och se till att barnen får gå i skola som en del av integration i samhället (punkt 3). Alla ovanstående punkter är inte sällan svaret på frågorna som ställs när integrationsproblem av invandrargrupper tas upp i det politiska samtalet på nationell nivå.

Genom att föra in det nationella politiska samtalet på europeisk nivå och låta det influera styrande dokument visas att ett skifte skett på den europeiska arenan. Från att fungerat som ett samarbetsorgan där medlemsländerna vill maximera nyttan enligt realismens former, till att den nationella politiska debatten når ända ut till europeisk politik visar på att den europeiska gemenskapens funktion allt mer kan förklaras enligt critical security studies. Således gjordes kopplingen mellan invandring och frågor om motsättningar mellan infödda och invandrare i hemlandet samman för första gången.

Vidare har i och med kommissionens *"Action Programme for Migrant Workers and their Families"* har även begreppet illegal immigration introducerats. Mer ordagrant står det att läsa:

...strengthen the cooperation between Member States in the campaign against illegal immigration of workers who are nationals of third countries...⁴⁶

Därmed börjar även en skiljelinje mellan EU-migranter och migranter från länder utanför den europeiska gemenskapen att byggas upp. Det kan dock vara värt att notera att det i detta dokument talas om den illegala migrationen, det vill säga den olaglige handlingen, snarare än den illegala migranten.

---

⁴⁵ Ibid.

⁴⁶ Ibid. punkt 5 (b)

I ett ytterligare senare dokument, ”*Harmonising measures to Combat Illegal Immigration*” från 1976, växte begreppet illegal immigration till sig i form av att bekämpa företeelsen. Detta dokument berör immigranter som tagit illegal anställning i Europa. I detta dokument skrivs även begreppet ”illegal invandrare” ut och har således därmed introducerats till den europeisk-politiska ordboken.⁴⁷

5.3 Communication from the Commission on Policy priorities in the fight against immigration of third-country nationals

Från 1970-talets Europeiska Gemenskapen till 2000-talets EU har mycket hänt på den politiska scenen i Europa. ”*Communication from the Commission on Policy priorities in the fight against immigration of third-country nationals*” är ett policy-dokument, från 2006, i vilket den Europeiska Kommissionen kommunicerar hur den anser att kampen mot illegal invandring skall utkämpas. Ett dokument som kan anses tidstypiskt för 2000-talets flyktingpolitik i EU och som fortlöpande uppdateras i takt med förändringar i politiken.

Till att börja med kan det konstateras att det begrepp som introducerats i ”*Action Programme for Migrant Workers and their Families*” nu växt till att omfatta hela policydokument som skall sammanfatta EU:s åtgärder på området. Ser man till den definition som ”*Communication from the Commission on Policy priorities in the fight against immigration of third-country nationals*” använder sig av har den nu växt till att omfatta inte bara arbetare utan istället inkludera alla illegala invandrare från tredjepartsländer:

The term ‘illegal immigration’ is used to describe a variety of phenomena. This includes third-country nationals who enter the territory of a Member State illegally by land, sea and air, including airport transit zones.⁴⁸

Genom den tydliga definitionen klarlägger EU tydligt vem som anses utgöra ett hot mot den rådande ordningen i Europa (punkt 3). Förslagen för att uppnå detta skydd inkluderar förstärkning av externa gränskontroller (punkt 18-27), solidaritet mellan medlemsländerna att

---

⁴⁷ *Harmonising measures to combat illegal immigration*, Information Memo P-87/76,1976.

http://europa.eu/legislation_summaries/other/133191b_en.htm

⁴⁸ *Communication from the Commission on Policy priorities in the fight against immigration of third-country nationals*: COM/2006/0402 final, punkt 3. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52006DC0402>

bidra till den gemensamma externa gränsen (punkt 7) och förenkla utbyte av information om migranter mellan medlemsländerna (punkt 49-52).

Trots dessa identifierade kategorier så har det blivit mer och mer så att irreguljära immigranter utgör de som inte anses vara legala.⁴⁹ Således påverkar alla lagar rörande legala migranter också de ”illegala migranterna”.

Även om flertalet punkter i dokumentet argumenterar för skydd mot ”illegala immigranter” på ett sätt som för tankarna till realism, visar dock även flertalet exempel i dokumentet att det snarare är en spegling av ett politiskt Europa som kan förklaras enligt critical security studies-teori. Inte minst nämns den stora vikt att även de mänskliga rättigheterna som kan komma att beröras av frågan alltid skall stå i första rummet (punkt 8).

I linje med critical security studies-teorin söker EU i nämnda dokument inte bara möta ”hotet” illegal invandring genom att arbeta med att minska invandringen på flera plan, och inte bara genom att se det hela som ett externt hot.⁵⁰ Tvärtom erkänner dokumentet att fattigdom, svält och möjligheten till jobb inom den svarta sektorn inom EU är starka drivkrafter för illegal immigration till EU.

Pull factors are quite simply related to the fact that as migrants seek a better life, they will continue to head for the EU as long as life chances are better here than in their home countries.⁵¹

De föreslagna lösningarna på denna problematik är enligt dokumentet att aktivt arbeta för att minska den svarta jobbsektorn (punkt 36-41) och utanför Europa förebygga svält och naturkatastrofer (punkt 16). Förmågan att arbeta med lösningar på ett upplevt hot mot den interna säkerheten både intern (inom EU och dess medlemsländer) och externt (utanför EU) går inte ihop med realism. Således kan den migrationspolitiska situationen i Europa vid denna tid bäst beskrivas med critical security studies, där de nationellt politiska krafterna i Europa verkar vilja dra åt samma håll: stramare invandringspolitik från tredjepartsländer.

---

⁴⁹Ibid.

⁵⁰A. Nadig 2002, s. 16.

⁵¹*Communication from the Commission on Policy priorities in the fight against immigration of third-country nationals*: COM/2006/0402 final, punkt. 36. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52006DC0402>

5.4 The Stockholm programme

För att slutligen komma fram till vad den ”illegala immigranten” har för betydelse idag analyseras nedan Stockholmsprogrammet som är den senaste femårsplanen för EU:s säkerhetsstrategi. Stockholmsprogrammet är utformad av Europeiska rådet för åren 2010-2014 gällande riktlinjer för EU:s samarbete i straffrättsliga och polisiära frågor, asyl- och invandringsfrågor, tullsamarbete och räddningstjänst. Detta dokument kom att ersätta de tidigare femårsplanerna Haagprogrammet 2005-2009 och Tammerforsprogrammet 2000-2004. Samtliga program är tillsatta i syfte att stärka området med frihet, säkerhet och rättvisa. Det redogör även för särskilda åtgärder och en tidsplan för antagandet av dessa. Åtgärder berättigas just genom att säkerställa EU:s territorium med frihet, säkerhet och rättvisa.

Fokus i Stockholmsprogrammet ligger på att förhindra terrorism inom EU och med anvisande till det framställs olaglig immigration som ett av de stora hoten. Stockholmsprogrammet uttrycker också stor prioritet att se till individens grundläggande rättigheter, intressen och behov inom unionen men påpekar i samma veva att detta mål är svårt att uppnå när EU samtidigt skall försäkra ett säkert område. Å ena sidan betonar programmet vikten av att främja de lagliga vägarna för immigranter som har en legitim anledning att vistas i ett EU-land, å andra sidan markerar programmet att ett likartat immigrationssystem kräver ett förebyggande arbete för kontroll över illegal immigration⁵²:

The Union must continue to facilitate legal access to the territory of its Member States while in parallel taking measures to counteract illegal immigration and cross-border crime and maintaining a high level of security.⁵³

Den höga säkerhetsnivån skall enligt Stockholmsprogrammet hållas genom riktat fokus på en rad områden. Ett av de försvarssätt som Stockholmsprogrammet trycker på är upprättandet av Eurosur som skall vara ett modernt övervakningssystem med satellit som skall övervaka EU:s

---

⁵² The Stockholm Programme –An open and secure Europe serving and protecting citizens, 2010/C 115/01 s. 5. http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2010.115.01.0001.01.ENG

⁵³ Ibid. s. 26.

södra och östra gräns.⁵⁴ Skyddandet ska exempelvis även ske genom samarbete med angränsande länder utanför EU för att underlätta at återsändandet av ”olagliga immigranter”.

...to control illegal immigration by ensuring that illegal immigrants return to their countries of origin or to a country of transit...⁵⁵

”Illegal immigrant” blir här ett uttryck som används för att beskriva de immigranter som inte klarar att kvalificera sig som legala invandrare. Således blir det väldigt relevant att definiera vilka det är som legala invandrare, då de som inte är det per automatik klassas som illegala.

Stockholmsprogrammets stundom relativt totalitära syn på immigration påminner om realism där ett tydligt yttre hot målas upp. Dock är det snarare resultatet av den politiska utvecklingen från efterkrigstiden och framåt som visar sig i Stockholmsprogrammet. Inte minst ses ett 2000-tal som präglats av rädsla för terrorism förstärkt av terrorattentaten mot World Trade Center 2001, tunnelbane-bombningarna i London 2005⁵⁶ och tågbomberna i Madrid 2004⁵⁷. Rädslan för terrorism har i sin tur förstärkt rädslan för islamism och båda dessa frågor har kommit att kopplats ihop med invandring och då framförallt illegal invandring.

Då en rationell stat inte låter sig påverkas av en känsla så som rädsla och inte då heller formar sin utrikespolitik under en period som sträcker sig över flera årtionden, är det lätt att inse att den Europeiska migrationspolitiken inte kan förklaras med realism. Migration har inom den europeiska politiken istället gått från något som ansetts som en önskad och kontrollerbar storhet, över att börja påverkas av de nationellt politiska krafterna under 70-talet till att under 2000-talet utgöra en av EU:s största gemensamma utmaning. Transformationen har skett i samma takt som den politiska medvetenheten för frågan har ökat i Europa och samtidigt som de högerextrema krafterna i Europa vinner kraft. Senast i Europaparlamentsvalet 2014 fick de högerkonservativa krafterna 48 av 751 mandat.⁵⁸

---

⁵⁴ Ibid.

⁵⁵ Ibid, s. 28.

⁵⁶“London Bombing Fast Facts”, CNN Library, pub. 2014-04-04. Hämtad 2014-7-15.

<http://edition.cnn.com/2013/11/06/world/europe/july-7-2005-london-bombings-fast-facts/>

⁵⁷ Tom Burrige, “Spain remembers Madrid Train bombings 10 years on”, BBC News, pub 2014-03-11, hämtad 2014-07-15. <http://www.bbc.com/news/world-europe-26526704>

⁵⁸“Europe of Freedom and Democracy”, Europaportalen: Tema. Anders Seines, hämtad: 2014-07-20, <http://www.europaportalen.se/tema/efd>

6. Slutsatser och diskussion

Jag har hittills konstaterat att EU:s restriktivare politik har som konsekvens bidragit till att fler immigranter kategoriseras som olagliga på grund av att de inte är önskade i EU på grund av de olika diskurser som funnits då dokumenten skapats. Detta idag hänvisat till att bevara frihet, säkerhet och rättvisa inom EU. Frågan jag i min analys ämnade ta reda på hur Unionen gått tillväga för att skapa denna stora grupp av ”illegala invandrare” har visat sig på olika sätt i de olika dokumentet som ovan analyserats.

6.1 Konstruktionsprocessen

Under 50- och 60 tal i Europa var invandring en fråga som främst var kopplad till frågan om efterfrågan på arbetskraft. Baserat på frånvaron av begrepp som illegal invandring i de officiella dokumenten från denna tid kan man anta att det inte ansågs vara något problem. Snarare ansåg antagligen berörda länder som tog emot arbetskraftinvandring att de hade kontroll på invandringen och att den gick att kontrollera och arbetskraftsinvandringen sågs inte som något problem. Enligt realism som teori är det precis så rationella stater i en anarkisk värld borde agera, det vill säga att så länge staten tjänar till att gynna landets konkurrenskraft gentemot andra länder och staten dessutom anser sig ha total makt över situationen agerar staten rationellt. Det blir då också i och med känslan av den vanmakt som uppstår i och med ekonomisk nedgång och den kärva verkligheten att det inte går att kontrollera invandringen som tänkt (anhöriginvandringen fortsatte ju) som gör att en stat enligt realism borde agera med att stänga sina gränser.

Även om realism ofta kan ses som en kantig teori som endast tar hänsyn till staters egenintressen, är det värt att notera att bildandet av EU hade varit ytterst svårt i ett världspolitiskt klimat där critical security studies varit det vägledande synsättet på världen. Det är enligt min mening inte särskilt svårt att föreställa sig att det hade varit osannolikt att det 12 år efter andra världskriget vuxit fram en rörelse i de framtida medlemsländerna som verkade politiskt för grundandet av en gemenskap med andra europeiska länder.

Analysen resulterar i att EU:s nuvarande förhållandesätt till immigration tyder på teorin critical security studies. Immigrationsfrågan har blivit en attraktiv politisk fråga då motsättningar mellan EU-medborgaren och invandraren förtydligats. Genom att åberopa säkerhetsfrågan som kontrast till fri immigration lever EU i en ständig rädsla över att invaderas av människor som söker skydd, arbete eller lycka. Från att tidigare främst talat om illegal immigration kallar EU i allt större utsträckning dessa immigranter för illegala och immigranterna fått stämpeln ”olaglig”. Därigenom får dessa människor fruktansvärda konsekvenser på flera nivåer, inte minst på socialt plan då migranten förlorar sin makt att hävda sina mänskliga rättigheter. Genom att kriminalisera immigranten genom strängare restriktioner underlättas de skyldigheter EU gentemot immigranten. I uppsatsen har också antal dödsfall nämnts som en tragisk följd.

I en anda av critical security studies visar sig kontentan vara att den ”illegala immigranten” har skapats som en produkt av EU:s allt restriktiva migrations-politik, som i sin tur är en produkt av medlemsstaternas befolkningar varit med och påverkat i den riktningen. Sammanfattningsvis kan man också säga att den olagliga invandringen är ett konstruerat fenomen som har skapats genom oönskad invandring. Som tidigare nämnts har invandringen ökat år efter år och har inte låtit sig förhindras av EU:s strikta restriktioner. Det som förändras är istället flyktvägarna, men immigrationen fortlöper. Den tidigare lagliga arbetstagaren, som fortsätter att invandra, från tredjepartland har genom en relativt kort period transformerats till att bli en ”olaglig immigrant”.

6.2 Pluralism som en framtidsteori

Genom teorin pluralism skulle det kunna gå att separera terrorism och immigration, att radera illegal immigration från EU-staternas gemensamma agenda. Pluralism understryker vikten av att förändringen måste komma från de enskilda EU-medlemstaterna. Kanske ett mer utvecklat gemensamt europeiskt asyl system är svaret. Det återstår att se, då det nuvarande blottar brister och är ännu ej är färdigutvecklat.

7. Litteraturlista

7.1 Böcker

S. Castles & M.J. Miller, *The Age of Migration: International Population Movements in the Modern World*, Basingstoke: Palgrave, 2003

A. Triandafyllidou & T. Maroukis, *Migrant Smuggling Irregular Migration from Asia and Africa to Europe*, Palgrave Macmillan, 2012

A. M. Slaughter & M. Planck, *International Relations, Principal Theories*, Encyclopedia of Public International Law, Oxford University Press, 2011

C. Weber, *International Relations Theory: a critical introduction*, Routledge, 2006

Columba Peoples & N. Vaughan-Williams, *Critical Security Studies – An introduction*, Routledge, 2010

7.2 Artiklar

A. Nadig, "Human Smuggling, National Security, and Refugee Protection", i *Journal of Refugee Studies* Vol. 15, No 1, 2002, s. 3-4.

<http://jrs.oxfordjournals.org/content/15/1/1.full.pdf+html>

Country profile, "Sweden", i *Focus Migration*, No. 18, Dec 2009. . <http://focus-migration.hwwi.de/Sweden.6245.0.html?&L=1>

Country profile, "Germany", i *Focus Migration*, No. 1, May 2007. http://focus-migration.hwwi.de/uploads/tx_wilpubdb/CP01_Germany_v2.pdf

R. Hansen, "Migration to Europe since 1945: Its History and its Lessons", *The Political Quarterly Publishing Co. Ltd*, 2003, s. 28.

http://homes.chass.utoronto.ca/~rhansen/Articles_files/20031.pdf

D. Bigo, "Immigration controls and free movement in Europe," i ICRC, Volume 91, No. 875, s. 579. Sept 2009.

<http://www.icrc.org/eng/assets/files/other/irrc-875-bigo.pdf>

T. Spijkerboer, "Stretching the limits. European maritime border control policies and international law," i *European Journal of Migration and Law* 9, 2007.

http://www.academia.edu/183103/Stretching_the_Limits_European_Maritime_Border_Control_Policies_and_International_Law

7.3 EU-dokument

Communication from the Commission to the Council and the European Parliament - The Global Approach to Migration one year on: Towards a comprehensive European migration policy, COM(2006)735 final

http://ec.europa.eu/development/icenter/repository/COMM_PDF_COM_2006_0735_F_EN_ACTE.pdf

Europeiska kommissionen, *Schengenavtalet gör det lättare att röra sig i Europa*, Pressmeddelanden. Senast uppdaterad 2011-12-22.

http://ec.europa.eu/finland/news/press/101/10856_sv.htm

Europa: Summaries of EU legislation, *The Schengen area and cooperation*, Senast uppdaterad 2009-08-03.

http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_asylum_immigration/l33020_en.htm

Communication from the Commission to the Council and the European Parliament –on a Common Policy on Illegal Immigration, COM(2001)672 final.

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52001DC0672>

The Stockholm programme – an open and secure Europe serving and protecting citizens 2010/C 115/01

http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2010.115.01.0001.01.ENG

European Commission, *Asylum in the EU*, Eurostat 2014-05-05

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Asylum_statistics

European Economic Community, *Treaty establishing the European Economic Community (TEEC)*, “*The Treaty of Rome*”, 1957

http://ec.europa.eu/archives/emu_history/documents/treaties/rometreaty2.pdf

The Council of the European Communities, *Council Resolution on an action programme for migrant workers and members of their families*, 1976

[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:31976Y0214\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:31976Y0214(01))

Harmonising measures to combat illegal immigration, Information Memo P-87/76, 1976

http://europa.eu/legislation_summaries/other/l33191b_en.htm

Communication from the Commission on Policy priorities in the fight against immigration of third-country nationals: COM/2006/0402 final

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52006DC0402>

Europeiska Kommissionens ”*Common European Asylum System*” (CEAS)

http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/asylum/index_en.htm

7.4 Internetkällor:

Amnesty International, *Grekland: Stoppa olagliga "pushbacks" av flyktingar och migranter*, pub. 2014-04-29.

http://www.mynewsdesk.com/se/amnesty_international__svenska_sektionen/news/grekland-stoppa-olagliga-pushbacks-av-flyktingar-och-migranter-83293

"*London Bombing Fast Facts*", CNN Library, pub. 2014-04-04, hämtad 2014-07-15.

<http://edition.cnn.com/2013/11/06/world/europe/july-7-2005-london-bombings-fast-facts/>

Tom Burridge, "*Spain remembers Madrid Train bombings 10 years on*", BBC News, pub 2014-03-11, hämtad 2014-07-15. <http://www.bbc.com/news/world-europe-26526704>

"*Europe of Freedom and Democracy*", Europaportalen: Tema. Anders Seines, hämtad 2014-07-20 <http://www.europaportalen.se/tema/efd>

7.5. Statistik:

United, Amsterdam 2012, <http://www.unitedagainstracism.org/pdfs/listofdeaths.pdf>